

05871

ILUSTRIRANI
SLOVENEČ
 TEDENSKA · PRILOGA · SLOVENCA

LETO VII

22. NOVEMBRA 1931

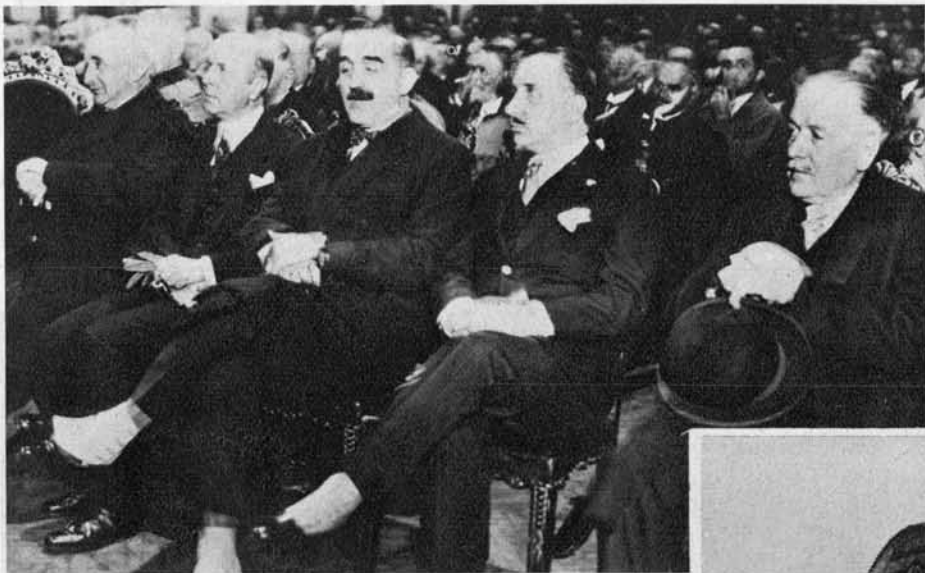
ŠT. 47

K TRETJI OBLETNICI NAŠE PREVAŽNE KULTURNE USTANOVE
 POGLED NA CELOTNO RADIO-ODDAJNO POSTAJO V DOMŽALAH
 S KAMNIŠKIMI PLANINAMI V OZADJU

P. Hugolin Sattner, starosta slovenskih skladateljev, ki obhaja prihodnjo nedeljo svojo 80 letnico. Slovenci proslavimo jubilej tega odličnega umetnika z velikim koncertom, ki ga priredi v nedeljo Pevska zveza v veliki dvorani hotela Uniona v Ljubljani pod vodstvom prof. M. Bajuka. Ob tej priliki bo okrog 400 pevcev pelo njegovo najboljšo kantato »Jeftejeva prisega«. P. H. Sattner se je rodil dne 29. novembra 1851 v Novem mestu, študiral je istotam in vstopil nato v ondotni fračiškanski samostan, sedaj pa živi že skoro 40 let v ljubljanskem frančiškanskem samostanu, kjer vodi tudi svoj priznani pevski zbor. Zgornja slika nam kaže skladatelja v njegovi celici.

Skupina tujih poslanikov, ki so akreditirani na našem dvoru. Od leve na desno sede francoski poslanik Dard, češkoslovaški poslanik Flider, romunski poslanik Guranescu in poljski poslanik Gunter.

Zgoraj na desni: Ljubljanski nebotačnik, najvišja stavba na Balkanu in v srednji Evropi sploh, je dozidan do vrha. Z njim si je naša domača »Ljubljanska gradbena družba«, ki ga je zidala, napisala najlepše izpričevalo svoje sposobnosti.

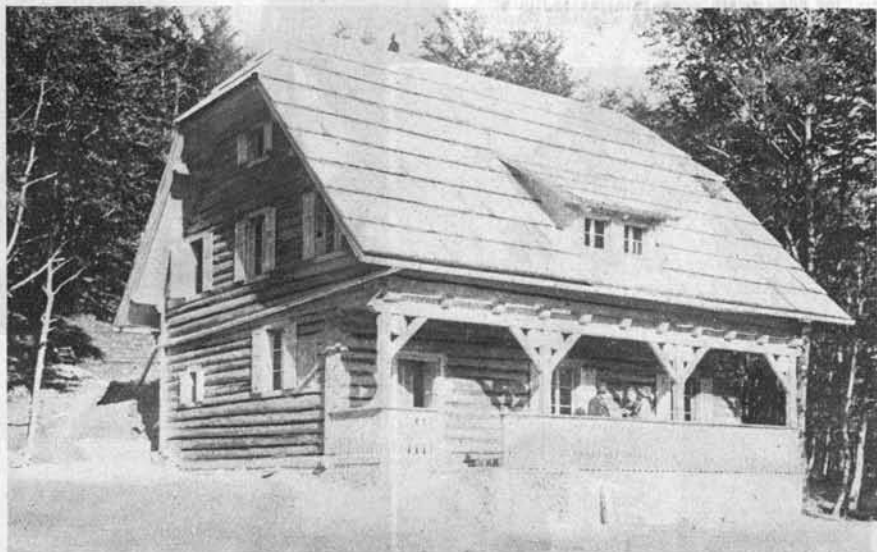
Na desni: Vhod na novo urejeno pokopališče padlih francoskih vojakov, ki je bilo dovršeno za letošnje vse svetnike v Belgradu.

Spodaj: »Naš dom« na Skali v Tržiču, ki so ga zadnje čase prezidali in dozidali ter so ga zadnjo nedeljo blagoslovili. V spodnjih prostorih imajo sedež razne tržiške katol. organizacije, v zgornjih je pa otroško sirotišče in zavetišče, ki ga vodijo šolske sestre.

Res moderno, krasno in higijenično novo šolo so blagoslovili pred kratkim v Rušah pri Mariboru. Učilnice so opremljene vse s stoli in mizami. Gradilo je šolo podjetje ing. Jelenc & Šlajmer, mizarska dela je pa izvršilo podjetje Potočnik iz Maribora.

Novi »Planinski dom« na Mrzlici, ki ga je letošnjo jesen otvorila agilna podružnica SPD v Trbovljah.
Na levi: Eden najpridnejših mladih kolporterjev »Slovenca« je 13 letni Herletov France na Duplici.

Zavetišče sv. Jožefa v št. Vidu nad Ljubljano, last Vincencijeve konference, ki že trinajsto leto z vso požrtvovalnostjo in le s podporo dobrih src skrbi za sirote. Dobrot tega zavoda je bilo deležnih doslej že nad 300 otrok. Zavod toplo priporočamo. Zgoraj je videti sirotišče, na levi pa pogled na skupino sirot pri igranju.

Naša slovenska kulturna ustanova

Ob svoji tretji obletnici je ustanovljeno »Radio Ljubljana« še šolski radio

S tem, da naša Prosvetna zveza upravlja naš radio, se ni samo slučajno izoblikovala neka posebna značilnost naše postaje. Ta značilnost je v tem, da ne nudimo radio le in zgolj zabave. Zabava je vsekakor upravičena in nujno potrebna človeku, ki je ves dan delal v svojem poklicu. Prav tako potrebna pa je izobrazba. V smer temeljitega izobraževanja širokih ljudskih množic je šlo vse naše prosvetno delo zadnjih desetletij. Zato je upravičena trditev, da smo Slovenci na slovanskem jugu najbolj izobraženo in dozorelo ljudstvo. Radio pa je krona tega prosvetnega dela. On predstavlja za to ljudsko prosveto isto, kar predstavlja univerza za prosveto vsega naroda. Zares je radio naša — ljudska univerza. Stiri deset odstotkov oddaj služi izrazito samo temu namenu. Pred tem kulturnim delom se odkrijemo!

Važno dopolnilo prosvetnega delovanja radia pa je šolski radio. Napredni šolniki so že davno spoznali čudovite možnosti, ki jih ima radio za izpolnitev današnjega pouka. Anglija in Nemčija kažeta v tem oziru vsem drugim narodom pot.

Šolski radio so torej oddaje, namenjene šolam in vršče se v času šolskega pouka. Šole, na katere se oddaje posebej ozirajo, so osnovne, meščanske, srednje, srednje strokovne, učiteljske šole, nikakor pa ne visoke šole. Oddaje nudijo razredu tisto, kar bi učitelj težko sam podal ali česar sploh podati ne more. So torej v važno oporo šolskemu pouku, to pa le tedaj, če se uvrščajo v ves sistem pouka in tvorijo njegov organski del. Svoj namen dosežajo oddaje redkokdaj v obliki suhoparnega predavanja. Raje segajo po načinih, ki jih je rodila praksa zadnjih petih let razvoja radiofonije (dialogi, slušne slike, reportaže, poučne igre itd.).

Predmeti, ki jih podpirajo oddaje, so med drugimi sledeči: materinščina, zgodovina, zemljepis, prirodoslovje, tuji jeziki, vzgojstvo, glasba.

Naša postaja je pričela s šolskimi oddajami sicer za kakšen mesec kasneje od beograjske, to je aprila letošnjega leta, je pa usmerila ta prizadevanja v smotreno delo in studij posebnega oddaja, ki ga je sestavilo na pobudo Prosvetne zveze in poziv kr. banske uprave dravske banovine Jugoslovanske učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino, v Ljubljani sledeče: predsednik, zastopnik kr. banske uprave, g. André Leopold, profesor v Ljubljani, člani: g. Kuret Niko, suplent v Kranju, Dimnik Ivan, urednik »Učiteljskega tovarišča« in sedanji predsednik JUU, sekcije za dravsko banovino, Ribičič Josip, urednik »Prosvete«, Mlekuž Vekoslav, tajnik odseka za nar. izobraževanje JUU, Kržišnik Ivan, šolski upr. v St. Petru pri Novem mestu, in Rupnik Josip, šol. upr. pri Sv. Emi. Maja je ta odbor pričel s svojim delovanjem, danes pa more pokazati sledeče uspehe: v Ljubljani in Mariboru sta se med počitnicami vršila tečaja za učitelje-radioama-

terje, na pobudo odbora sem napisal brošuro »Šolski radio, — bistvo, organizacija, razvoj drugod in možnosti pri nas«, ki je izšla v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani pred mesecem dni, in v torek 3. nov. t. l. so se pričele poskusne oddaje, ki jim je spored do Božiča določil odbor, ozirajoč se pri tem na vse v pošteve prihajajoče predmete, vrste šol in starostne stopnje. O teh oddajah gl. moja izvajanja v tedniku »Radio Ljubljana«, tekoči letnik, št. 42, 43 in 44. Za Božič pa bo izšla prof. Andréjeva knjiga o radijski tehniki, namenjena šolnikom-radioamaterjem.

Delo odbora ni omogočilo samo idealizem. Imelo je tudi mnogo prijateljev. V prvi vrsti je to vodstvo postaje samo, ki mu gre zasluga za iniciativo. Prav tako sta tudi Jugosl. učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino, oziroma njeu predsednik g. Ivan Dimnik, pokazala obilo zanimanja in požrtvovalnosti v vsakem oziru. Končno gre tudi vse priznanje agilnemu predsedniku, g. prof. L. Andréju, ki je znal na merodajnih mestih predložiti vso važnost in dalekosežnost šolskih oddaj za ves naš pouk. Kr. banska uprava je dokazala svoje razumevanje za delo odbora, za kar ji gre hvaležnost vseh naprednih šolnikov.

Nujno dopolnilo dela vsake postaje je šolski program, nujno dopolnilo pouka v našem šolstvu pa so šolske oddaje. V ta namen je treba na vsaki šoli aparat. Le redke so šole, ki aparat zares posedujejo. V vsej naši banovini ima svoj aparat komaj 27 osnovnih, 10 meščanskih in 3 srednje šole. Od šolnikov imajo lastne aparate: 51 upraviteljv osnov. šol, 1 ravnatelj meščanske šole, 23 učiteljev osnovnih šol, 17 učiteljev meščanskih šol, 15 profesorjev srednjih šol. Ta statistika je kajpak še zelo klavarna. Kljub temu ima že sedaj vsaka oddaja lepo število poslušalcev, ki ogromno naraste, ako predpostavljamo, da dajo tudi šolniki sami svoje aparate na razpolago. Naj bi bilo ob letu povsod že drugače! Škoda je truda in oddaj, ki bodo poslej uhajale skozi eter mimo mladih ušes! Zato naj si vsaka naša šola letos nabavi lasten aparat! V tem pogledu je vsem šolam na razpolago prodajni oddelek naše postaje s posebnimi predlogi. Interesenti naj se takoj obrnejo nanj.

Ob letu pa se nadejamo že izgrajenega kompleksa oddaj, ki bodo odgovarjale ne samo učnemu načrtu, ampak tudi dejanskemu poteku pouka po posameznih vrstah šol. To ogromno delo bo naloga našega odbora za šolski radio v letošnjem šolskem letu. Nadejam se, da bo pri tem našel razumevanje vseh odličnih činiteljev, pa tudi šolnikov, pedagoškega narasčaja in vse naše javnosti, ki ji je mladina pri srcu!

Niko Kuret.

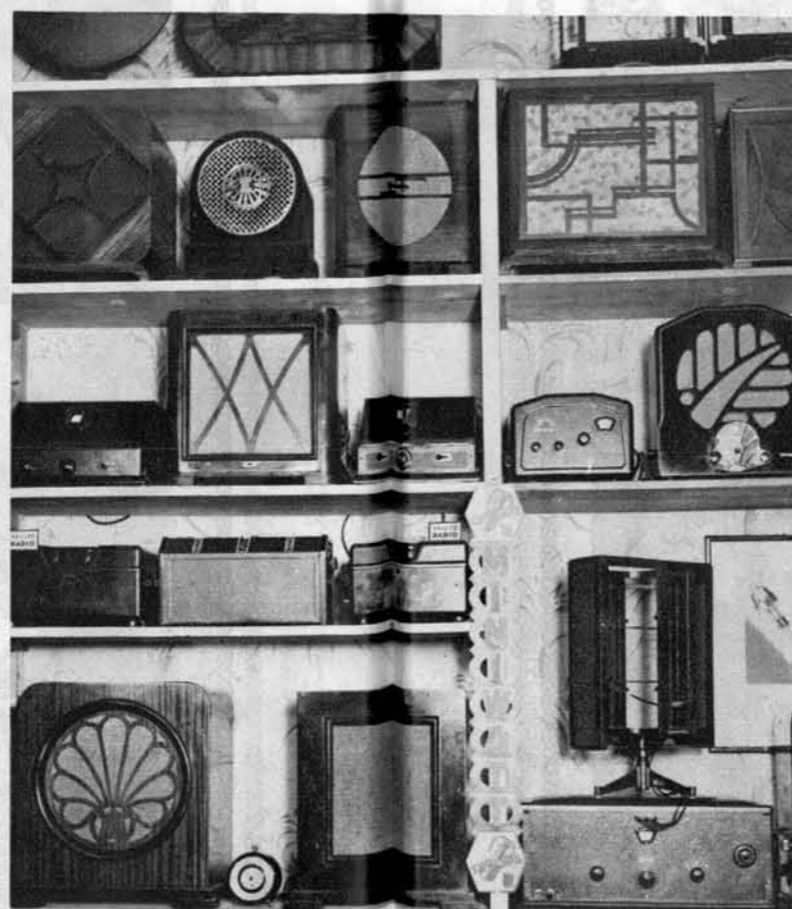
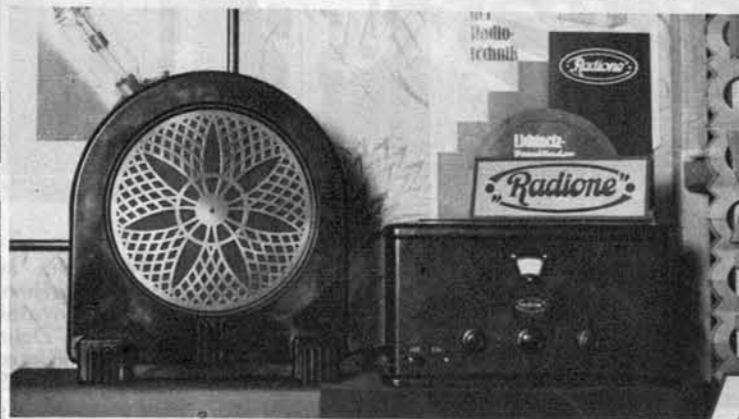
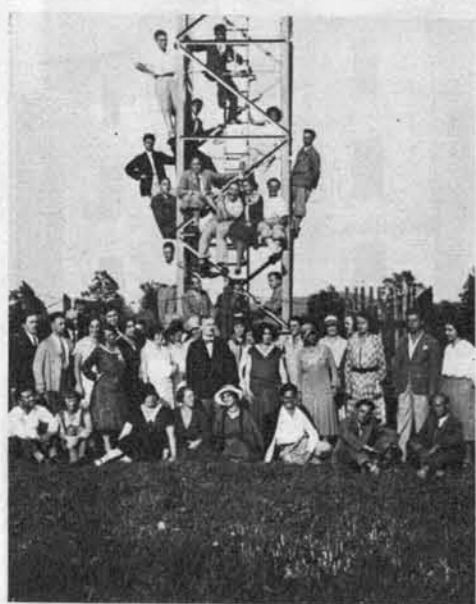
Radio je najboljši prijatelj vsake obrtne delavnice, zgornja slika nam kaže krojaški atelje g. Znidarja iz Ljubljane. Na desni: »Naša mala je vsa navdušena...«. Spodaj: Prof. Leop. Andree, predsednik odbora za šolski radio, znani tehnični pisatelj, ter eden prvih propagatorjev radia v Sloveniji.

Spodaj: Senzacija letošnje sezone; moderen radijski aparat »Eumig« na električni tok, z vdelanim magnetodinamičnim zvočnikom, ki sprejema vse evropske postaje. Cena 3500 Din pri našem prodajnem oddelku.

Z otvoritve šolskega radia: pisatelj Finžgar bere svoj znamenit govor »kaj bi rad povedal mladini«. Spodaj: Priljubljen troelektr. aparat »Radione« s Philipsovimi zvočniki (cena za oba 4160 Din), ki sprejema nad 50 postaj na zvočnik.

Skupina zadnjih modelov najmodernejših radijskih aparatov v prodajnem oddelku »Radio Ljubljana« na Miklošičevi c. 5.

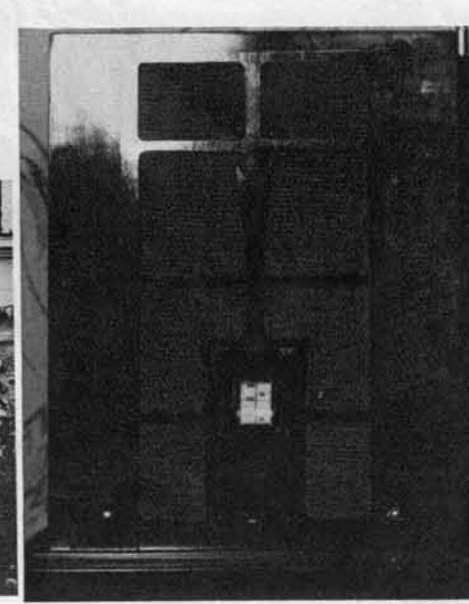
Na kmetih je zbrano v nedeljah popoldne okrog radia staro in mlado, zlasti kadar oddaja narodne pesmi, lahko glasbo itd. Na levi: Celo tej radio očividno prija. Spodaj: Prof. Niko Kuret, naš znani radijski pisatelj, organizator šolskega radia in urednik naše radijske revije »Radio Ljubljana«.

Julanda Sivizzi (Šivic?), napovedovalka nove velike oddajne postaje v Trstu, ki je pričela oddajati 28. p. m. Spodaj: Priljubljen vzgojeslovni predavatelj našega radia Pero Horn, v krogu svoje družine.

Spodaj: Naš »šolski radio«; skupina učiteljev, prijateljev radia, pri obisku naše oddajne postaje v Domalah.

Tu je Bog razglasil svojih 10 zapovedi

M. Sprenglingu, profesorju chicaškega vseučilišča, se je nedavno posrečilo prebrati prastar napis na gori Sinaj in je ob tej priliki ugotovil, da je semitskega izvora, ne pa feničanskega, kar so mislili doslej.

Podrobneje Sinaja in Sinajske gore, ki je vsakemu kristjanu poleg Palestine gotovo eden najsvetejših krajev na svetu ne bomo opisovali, kajti mi Slovenci imamo izredno lep, nazoren in poučen popis teh krajev in vseh njegovih zanimivosti že izpod peresa univ. prof. dr. M. Slaviča, ki je l. 1927. sam prehodil vse te kraje. Na ta popis ob tej priliki še posebno opozarjamo: izšel je predlanskim v 32. zvezku »Ljudske knjižnice«, ki jo izdaja Jugoslovanska knjigarna.

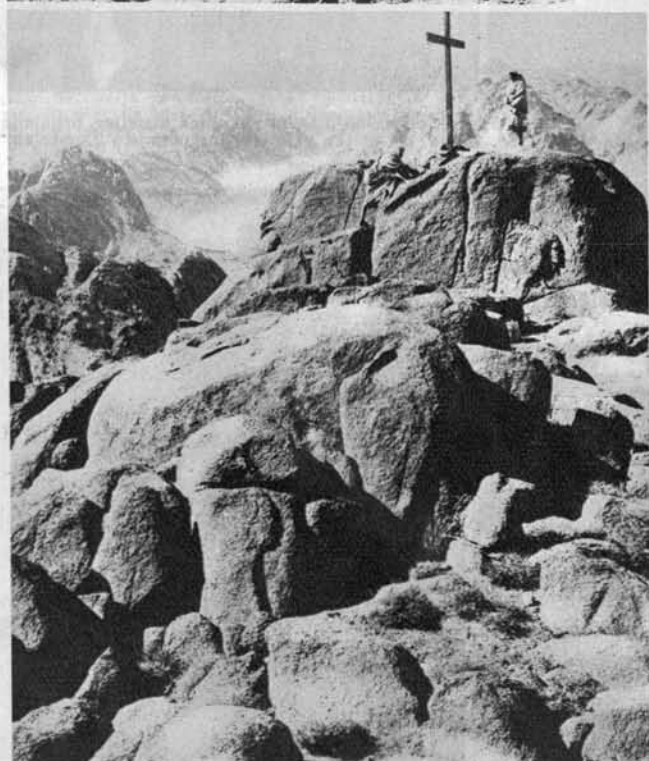

Eden najstarejših rokopisov sv. pisma (sirski evangeliji), ki ga hranijo v sinajskem samostanu sv. Katarine. Rokopis izvira iz 4. stol. in je ena največjih dragocenosti samostanske knjižnice.

Na levi:
Pogled z džebel Meraja na goro Sinaj, kjer je dal Bog Mozesu 10 zapovedi.

Na desni:
Zgodovinski prostor, kjer je udaril Mozes s palico po skali in je pritekla voda.

Spodaj na desni:
Pot na goro Sinaj skozi »vrata pokore«.

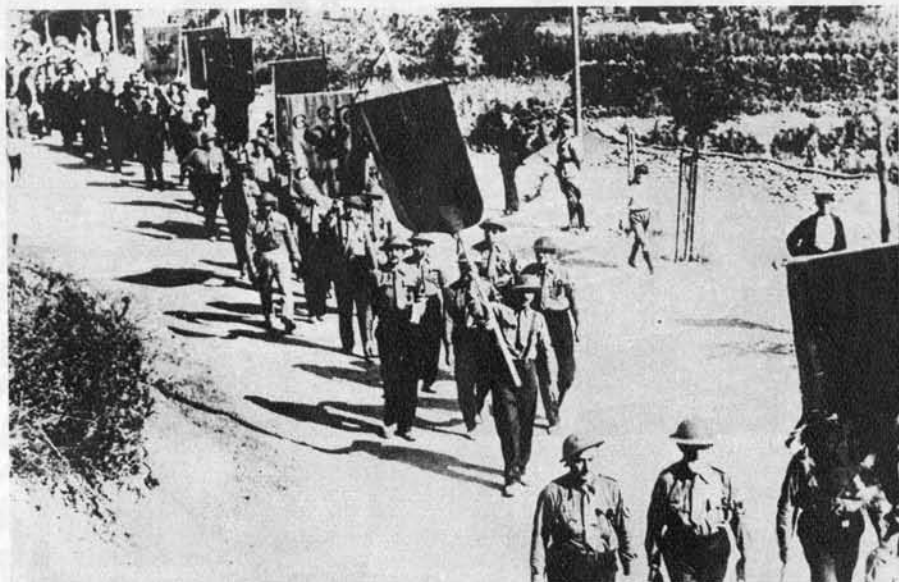
Spodaj: Pod zidovjem sinajskega samostana sv. Katarine: na steni je videti pokrit vhod in goste potegnejo z vrvjo navzgor. Tako je samostan zavarovan pred napadi Arabcev.

Na levi: Vrh gore Sinaj, kjer je razglasil Bog po Mozesu svojih 10 zapovedi; v ozadju je videti dolino »vadi er-Raha«, kjer je medtem taborilo izraelsko ljudstvo.

Fašizem se skuša uveljaviti tudi na Grškem

in sicer pod imenom narodnega socializma (kakor v Nemčiji). Spodnja slika nam kaže parado grških fašistov po cestah Florine.

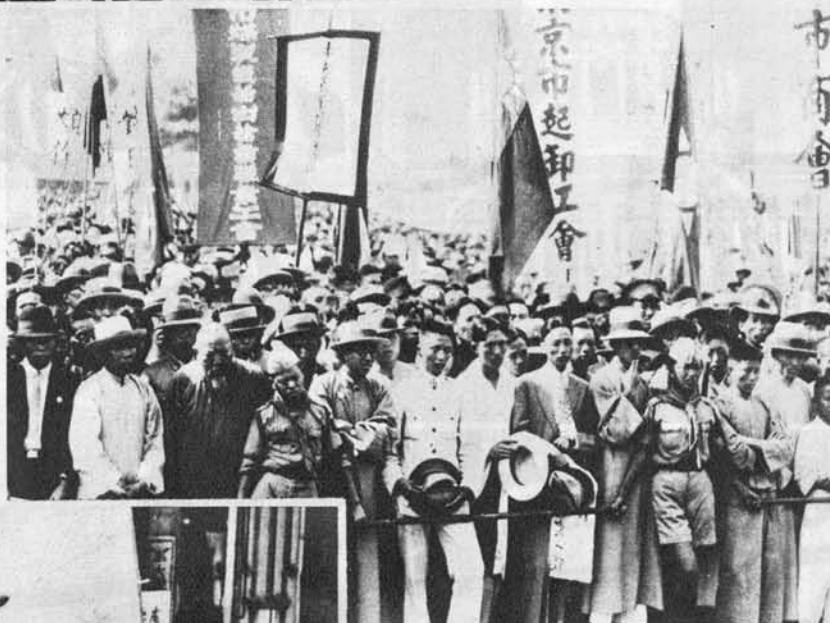

Dr. Kaspar
novi praški nadškof

Na desni in spodaj:

Kitajsko-japonska vojna

Vkljub prizadevanju zveze narodov so Japonci zasedli sedaj vso južno Madžurijo in sicer z najrazličnejšimi izgovori, kakor imajo ob takih prilikah imperijalisti pač navado. Rusija in Amerika gledata ta silen ekspanzivni korak Japonske pač po strani, toda ukrenili očitno ne bodeta ničesar, ker imata sama s seboj dovolj skrbi. Glede na to seveda tudi ni več verjetno, da bi Japonci ogromno zasedene pokrajine še kdaj izpraznili, temveč jih bodo v eni ali drugi obliki obdržali, pač je pa ta japonski korak silno raznel staro kitajsko sovraštvo proti Japoncem. Desna slika nam kaže veliko protijaponsko zborovanje v Šanghaju, spodnja slika pa pogled na pekinško ulico, kjer častniki po ulicah in po zemljevidih razlagajo prebivalstvu položaj v ogroženih pokrajinah.

Spodaj: Izredno dragocena moštranca, ki jo hranijo oo. kapucini na Hradčanih v Pragi. Nad 200 let stara umetnina je iz čistega zlata, v katero je vdelenih 6580 diamantov. Tehta 12 kg in je vredna baje pol milijarde dinarjev.

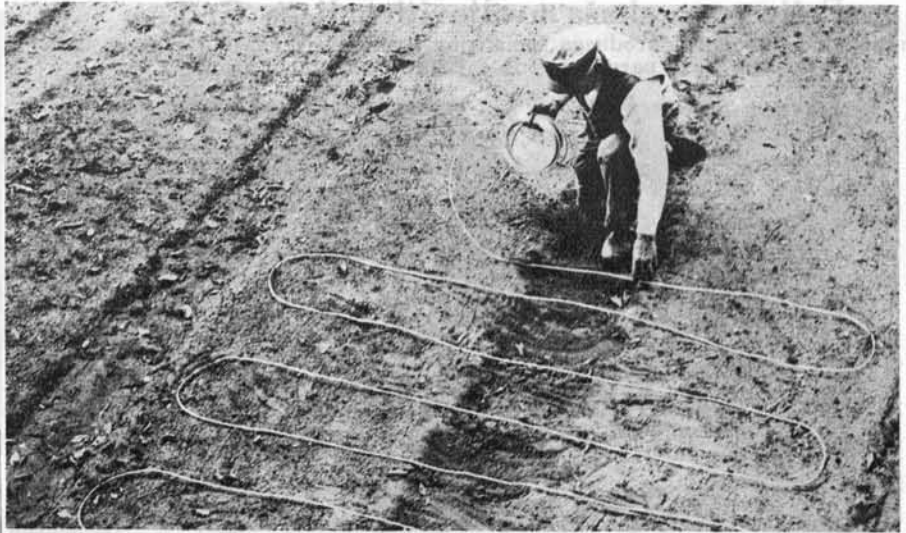
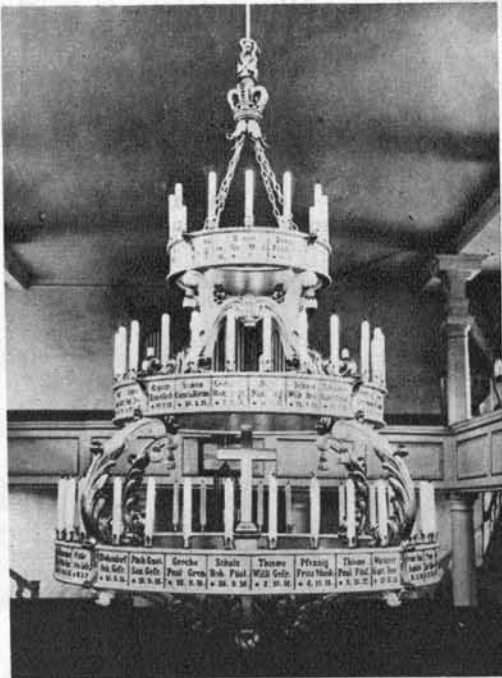

Na levi: Prizor z zadnjih volitev na Angleškem, ki so bile sicer jako živahne, vendar popolnoma svobodne, kar je v kulturnih deželah samo ob sebi umljivo. V volilni agitaciji so se krepko udeleževale tudi ženske kot agitatorice in kandidatkinje. Leva slika nam kaže shod konservativne kandidatkinje T. Cazalet, ki je zmagala proti delavski kandidatkinji Manning.

Razne zanimivosti in posebnosti

Na desni: Največja nemška elektrotehnična družba je izvršila nedavno senzacionalne poskuse z električnim ogrevanjem polj in ob tej priliki dosegla na teh poljih petkratno normalno žetev. Kabel (glej sliko na desni) se zakoplje 30 cm pod površino.

Spodaj: Ginljiv spomenik padlim vojakom so si omislili v vasi Beunitz (Nemčija), namreč v obliki cerkvenega lestenca. Nad vsakim imenom je sveča, a vsako nedeljo gore tiste sveče, katerih smrtna obletnica je bila prejšnji teden.

V Kalkuti (največje indijsko mesto) snažijo ceste zaradi velikega pomanjkanja vode v vročih mesecih na izredno primitiven način. Na ulice namreč pošljejo mestne delavce z mehovi, napoljenimi z vodo in ti polivajo potem ceste tako, da ne gre nobena kaplja v izgubo.

Na levi: Za 60 centov lahko jeste kar in kolikor hočete, seveda ne v Ljubljani, ampak v New Yorku, kjer so nedavno otvorili tako restavracijo. Pri vstopu plačaš 60 centov, potem si pa lahko izbiraš kar hočeš in kolikor hočeš.

Sportni vestnik

Na desni:

Ž. S. K. Hermes, ima poleg Ilirije in Primorja najboljšo moštvo. Slovijo po izbornih igralcih n. pr. Pleš, Dolinar, Zemljak, Uršič, brata Svetica itd., ki so po večini že danes opora vsem klubom v Ljubljani. Tudi slavni »Maks« Mihelčič, ki je eden naših najboljših vratarjev v državi, je bil član Hermes.

Na levi: Prizor iz hazena tekme Prosvetnega društva v Kranju in Svobode z Jesenic. V okrilju Prosvetne zveze je ustanovljenih na Gorenjskem več novih hazenskih družin, ki so marljivo igrali. Po mestih ta sport propada, zato pa se lepše razvija po deželi. V Trzinu imajo kar 4 haz. družine.